

1955 (10)
Gradski muzej u

KRIŽEVcima

U spomen 700 godišnjice proglašenja gradom po ugarskom-hrvatskom kralju Beli IV. osnovan je dana 6/III.1952.god. Gradski muzej u Križevcima. Prve temelje te kulturne ustanove postavio je sadanji upravitelj Zaje Drage uz pomoć i razumjevanje Gradskog narednog odbora te njihovih predstavnika ondašnjeg predsjednika Višnjić Milana i tajnika Pavelić Antuna.

Uz pomoć građana uspjele je sabrati, iz samoga grada tako i iz bliže okolice, brojne predmete od historijskog, umjetničkog i etnografskog značaja kao i materijal iz Narodne oslobodilačke borbe

Teritorijalni djelokrug sakupljanja materijala je granica kotara Križevci, taj se materijal sistematski obrađuje, fotografiraju se svi historijske-kulturni spomenici tako, da već danas broj foto-teka eke stotine snimaka.

Muzej je smješten privremeno u tri presterije Doma kulture. Uz kulturne historijske spomenike, koji datiraju od XIII stole ljeća, ovdje su zastupani i bronji predmeti u originalu i fotomontaži iz srednjovjekovnog razdoblja naše historije. U prvoj presteriji nalazi se kamena kenzela iz prve polovice XIII stolj. iz župne crkve u Glogovnici, tlocrtni snimci iste crkve, koja predstavlja rijedak spomenik romaničke arhitekture u Hrvatskoj. Tu je razne starinske oružje: koplja, stara lumbarde sa gradskih bedema, puške kremenjare i sablje gradske garde, Eatarske koplje nadjene na Kalniku te razna druga oružja. Vrijedno je spomenuti od plastike kamenu glavu svetiće sa gradskih zidina iz XVII st., drveni kip svetog i svetiće iz istog vremena, drvene tijele Kristeve nekeć polirane te mnoge raznih crkvenih predmeta iz XVII i XVIII stolj. U drugoj presteriji nalazi se pevelja kralja Belo iz god 1253 /fote snimka/, tlocrt križevačke utvrde iz god 1650., originalni

dekumenti Jurja Zakmardija, pečatnjak grada iz god. 1752, povelja M Marije Terezije. Tu su razni portreti križevačkih gradjana, kulturnih i javnih radnika: filozofa i pjesnika Franje Markevića, ilirskog pjesnika Antuna Nemšića, krasni portre Mejsije Baltića osnivača Gespedarskog učilišta, kojeg je godine 1861 slikao I Zashke, te ulje nepoznatog majstora iz XVII st. a prikazuje pretenotara hrvatske Ivana Zakmari. Ovdje je zastupane i klasističke pukučve: komoda sa intarzijama, stelice iz stara gradske vijećnice, naslensjač u stilu renesanse, keramička peč a neorekeke motivima a ne izestaje ni nekelike starih sjedničkih pretekela gradskog magistrata. U trećej prostoriји nalazi se zbirka ehalija. Ovdje su zastupani preizvedi domaših obrtnika: krejača, šišmara, kovača, sedlara, lenčara, gunbara, pečara, štelara i td. Uz ehevske zastave i ladice ovdje su izloženi razni pečatnjaci, ehevske isprave, artikuluš Marije Terezije, ehevske tablјice, dјetički listovi te šitav regal knjiga, zapisnika i blaganjiških isprava križevačkih eheva. Taj, i ako mali prester muzeja, uredjen je po najnevim muzeološkim principima, tako da je svakome pristupačan, naučnim radnicima, školama ili gradjastvu.

Muzej de danas posjeduje oko 600 predmeta, od kojih izložene 150. a ostale pehranjene u spremištu. Historijskog arhivske materijala ima vrlo malo, jer je šitav pehranjen u državnom arhivu u Zagrebu. Muzej posjeduje i malu stručnu knjižnicu, koja broji 110. knjiga.

Da je lijep interes za ovu kulturnu ustanovu, dokazuje broj posjetilaca, koji je prošle godine iznesio oko tri hiljade. Muzej je otvoren svaki dan od 10-13 sati osim subeta i ponedjelka s razloga, što je u upravi same jedna osoba, koja uz muzej ski-pešao vrši i druge funkcije.

MUZEOLOGIJA

H-89/3